

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma 2020 – 2021

Raision kaupunki

raisio

SISÄLLYS

1.	Valvontasuunnitelma ja sen tavoitteet	2
1.1.	Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi	2
1.2.	Valvontasuunnitelman tarkistaminen	3
2.	Toimialueen ympäristöolosuhteet ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot	3
3.	Ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet.....	5
3.1.	Ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet.....	5
3.2.	Jätelain mukaiset valvontakohteet.....	6
4.	Toimintatavat ja valvonnan järjestäminen	6
4.1.	Tarkastukset	6
4.2.	Tarkastuksen kulku.....	7
4.3.	Tarkastusmuistio.....	8
4.4.	Vuosiraporttien tarkastaminen	8
4.5.	Onnettomuudet, poikkeustilanteet ja ympäristövahingot	8
4.6.	Valitukset	9
4.7.	Vuosiraportointi.....	9
4.8.	Viranomaisten yhteistyö.....	9
5.	Valvottavat kohteet ja tarkastustiheys	9
5.1.	Valvontakohteet	9
5.2.	Riskinarvioinnin perusteet.....	10
5.3.	Tarkastustiheys.....	10
6.	Valvonnan maksullisuus	11
6.1.	Ympäristönsuojelulaki	11
6.2.	Jätelaki.....	11
6.3.	Maa-aineslaki.....	11

1. Valvontasuunnitelma ja sen tavoitteet

Ympäristönsuojeluun liittyvän valvonnan tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen, terveellisen ja viihtyisän sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoisen ympäristön turvaaminen, jätteiden synnyn ja haitallisten vaikutusten ehkäiseminen sekä luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen. Valvonnalla ja tarkastuksilla välitetään tietoa lainsäädännön vaatimuksista, parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta ja ympäristön kannalta parhaasta käytännöstä.

Ympäristönsuojelulaki (527/2014, § 168) ja jätelaki (646/2011, § 124) edellyttävät, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen laatii alueellaan säännöllistä valvontaa varten suunnitelman. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti-

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on valvottava ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Tarkastuskohteet ja tarkastustiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta on laadittava valvontaohjelma. Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistuvista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla, joten se päivitetään vähintään kerran vuodessa.

Jätelain 124 §:ssä edellytetään, että toimivaltaisen viranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava sellaiset laitokset ja yritykset, joiden toiminnassa:

- 1) harjoitetaan jätteen ammattimaista käsittelyä
- 2) syntyy vaarallista jätettä
- 3) harjoitetaan jätteen ammattimaista keräystä
- 4) toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Valvontaviranomaisen on laadittava suunnitelma em. toimintojen tarkastuksia ja muuta valvontaa varten, jos toimintaan liittyy tai voidaan perustellusti olettaa liittyvän jätteen kansainvälisiä siirtoja.

Tämä valvontasuunnitelma on sekä ympäristönsuojelulain 239 §:n että jätelain 124 §:n mukainen valvontasuunnitelma ja koskee koko kunnan aluetta.

Valvontasuunnitelman laatimisen yhteydessä on määritelty kohdekohtaiset tarkastustiheydet, joiden perusteella on laadittu toiminnanharjoittajakohtainen valvontaohjelma vuosille 2017 – 2021. Valvontaohjelmaa päivitetään vuosittain tai tarpeen mukaan lisäämällä siihen uudet kohteet ja poistamalla kohteet, joiden toiminta on loppunut.

1.1. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontaohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä tehtävällä valvontaohjelman toteuman vuosiyhteenvedolla. Valvontaohjelma ja sen toteutumisen arviointi tuodaan tiedoksi lautakuntaan.

1.2. Valvontasuunnitelman tarkistaminen

Valvontasuunnitelma on ympäristönsuojelulain 168 §:n 1 mom. nojalla tarkistettava säännöllisesti. Tämä valvontasuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran valtuustokaudessa ympäristölautakunnassa. Erityisestä syystä valvontasuunnitelmaa voidaan tarpeen vaatiessa tarkistaa. Mahdolliset muutokset valvontaluokkiin tehdään valvontasuunnitelman tarkistamisen yhteydessä.

2. Toimialueen ympäristöolosuhteet ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Raision kaupungin asukasluku oli vuonna 2017 noin 24 200. Kunnan kokonaispinta-ala on 49,5 km², josta vesipinta-ala 1,3 km². Raisio on tiivisrakenteinen kaupunki, jonka väestötiheys on 498,48 asukasta/km² ja haja-asutusalueita on vähän. Kaupungin alue on pääasiassa taajamaa, vain Somersojalla ja Mahittulassa on laajemmin haja-asutusalueita.

Valtatie 8 kulkee Raision läpi etelästä pohjoiseen ja E18-tie lännestä itään. Tiet risteävät kaupungin keskustassa. Raisiossa on teollisuusalueita Nesteentien varrella, Oyj:n tehdasalueella ja sen ympäristössä, Isosuolla, Haunisissa ja Kuninkojalla. Lisäksi on pienempiä teollisuusalueita junaradan varressa mm. Vaisaassa ja Ihalassa.

Raisiossa on hyvin vähän pohjavesialuetta. Kaupungin länsirajalla pääosin Naantalın puolella sijaitsevan Lietsalan I-luokan pohjavesialueen kulma tulee Raision puolelle. Tällä alueella on pientaloasutusta.

Raision itäosan poikki kulkee Raisionjoki, joka laskee mereen Turussa Ruissalon pohjoispuolella. Raision länsiosassa sijaitsevaan Raisionlahteen laskee Maskusta lähtevä Piuhanoja, johon liittyy Raisiossa Kuuanoja. Raisionlahden länsipuolelle laskee Järvenoja. Raisionjoessa on patoja, joilla jokea on säännöstelty raakavedenottoa varten. Samaan tarkoitukseen rakennettiin 1970-luvulla tekojärvi Haunisten allas, joka toimii nykyään virkistysalueena. Raakavedenotto joesta lopetettiin vuonna 2012.

Raisionlahden pohjukka on kokonaisuudessaan luonnonsuojelualuetta. Toinen suurempi suojeltu alue on osin Ruskon kunnan puolella sijaitseva Kullanvuori. Muita luonnonsuojelualueita Raisiossa ovat Järviiniityn lehto, Vanton jalopuumetsikkö, Kotilammen luonnonsuojelualue ja Kuloisten Pähkinäsaaren luonnonsuojelualue. Raisiossa ei ole Natura-alueita.

Raision kaupungin alueella on kunnan järjestämä jätteenkuljetus, jonka hoitaa Lounais-Suomen jätehuolto Oy. Kaupungissa on jätevesiviemäri lähes kaikilla taajama-alueilla ja vain pieni osa kunnan asukkaista on kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän varassa. Kunnassa ei ole omaa jätevedenpuhdistamo, vaan kaikki jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin Turun Kakolan jätevedenpuhdistamolle.

Raisiossa on 42 kappaletta ympäristöluvanvaraisia tai rekisteröityjä toimintoja, joista 10 on aluehallintoviraston ympäristöluvalla toimivia, joita valvoo valtion valvontaviranomainen Varsinais-Suomen ELY-keskus. Isosuon kaatopaikka sijoittuu osin Raision, osin Maskun ja osin Naantalın alueelle. Ympäristövaikutuksiltaan

merkittäviä toimintoja ovat myös Turun kaupungin puolella sijaitseva Pernon telakka ja Naantalın kaupungin puolella sijaitseva Nesteen öljynjalostamo.

Kunnan valvomista ympäristöluvanvaraisista toiminnoista 15 on polttonesteiden jakeluasemia. Seuraavaksi merkittävin on energiantuotanto, jota on 5 kappaletta.

Jätelain 124 § säännöllisen valvonnan kohteet sisältävät jätteen ammattimaisen käsittelyn lisäksi, jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröidyt jätteen kerääjät ja toiminnot, joissa muodostuu merkittäviä määriä vaarallisia jätteitä sekä toiminnot, joissa toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Tiedot toiminnoista, joissa muodostuu vaarallisia jätteitä, ovat puutteelliset ja niitä tarkennetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Jätelain säännöllistä valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti jätemäärien, vaarallisten jätteiden määrä ja toiminnan ympäristöriskit.

SYKE valvoo jätteiden kansainvälisten siirtoja koskevien säännösten noudattamista. Lupaa jätteen kansainväliseen siirtoon haetaan SYKE:lle tehtävällä ilmoituksella. SYKE myös vastaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa jätteen siirron valvonnasta ja laatii tarkastussuunnitelman kansainvälisten jätteesiirtojen osalta.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja valvotaan käytännössä ELY:n ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen voimin muiden määräaikaistarkastusten yhteydessä. Raision kaupunki kohdentaa valvonnan toimintoihin, joissa käsitellään tai syntyy SYKE:n laatiman riskiarvion mukaisia jätejakeita. Laittomiksi epäillyistä jätesiiirroista ilmoitetaan SYKE:lle.

Lisäksi valvontasuunnitelmaan otetaan jätelain mukaan valvottavat jätteiden ammattimainen keräys sekä toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä tai harjoitetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja ja merenkulun ympäristönsuojelulain mukaan valvottavat huvivenesatamat. Tarkemmat tiedot luvanvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista ovat alla

Pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen valvomat laitokset

Elintarviketeollisuus	3 kpl
Energiantuotanto	1 kpl
Jätevedenpuhdistamo	1 kpl
Jätteiden käsittely	4 kpl
Rehutehdas	1 kpl

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvomat kohteet

Auto-/konepurkamot	3 kpl
Energiantuotanto	5 kpl
Jätteiden ammattimainen käsittely	4 kpl
Louhinta ja murskaus	1 kpl
Moottoriurheilurata	1 kpl
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	3 kpl
Polttonesteiden jakeluasemat	15 kpl
Jätteiden ammattimainen keräys	4 kpl
Toiminta, jossa syntyy vaarallista jätettä (korjaamot)	42 kpl
Huvivenesatamat	2 kpl
Rekisteröinyt jätteenkeräystoiminta	4 kpl

Raision kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristölautakunta. Lautakunnan esittelijänä toimii ympäristöpäällikkö. Raision

ympäristönsuojelutoimistossa työskentelee kaksi vakinaisessa virkasuhteessa toimivaa henkilöä vuoden 2019 alusta alkaen.

3. Ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet

3.1. Ympäristönsuojelulain mukaiset valvontakohteet

Lupavalvonnan tavoitteena on huolehtia siitä, että toiminta on ympäristönsuojelulainsäädännön sekä ympäristölupapäätöksen ja siinä annettujen lupamääräyksien mukaista. Näin voidaan varmistaa, että

- laitoksen toiminta on sellaista kuin luvassa on kuvattu
- luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät
- lupamääräyksiä noudatetaan
- toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain 49 § tarkoitettua haittaa tai seuraamusta

Tarkastus on suoritettava myös

- jos poikkeuksellisissa tilanteissa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä tai ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa (YSL 120 §)
- jos maahan tai pohjaveteen on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista (YSL 134 §)
- tarvittaessa toiminnanharjoittajan tekemän ilmoituksen perusteella (YSL 170 §, toiminnan muutokset, poikkeavat tapahtumat, muutokset).

Tarkastus on suoritettava myös toiminnanharjoittajan, asianosaisten ja muiden vaatimusten vuoksi, jollei tarkastus ole ilmeisen tarpeetonta.

Valvontasuunnitelmassa tarkoitetaan tarkastuskäynnillä sellaista tarkastuskohteessa paikan päällä käyntiä, jonka perusteella laaditaan tarkastusmuistio.

Kaikki käynnit laitoksissa eivät välttämättä ole ympäristönsuojelulain mukaisia säännöllisiä tarkastuksia. Näitä muita ennakoivan suunnittelun ulkopuolisia tarkastuksia voidaan tehdä

- onnettomuus-, ympäristövahinko-, vaara- ja sellaisissa tilanteissa, joissa ympäristönsuojelulain vaatimuksia ei ole noudatettu
- valitusten ja kanteluiden selvittämiseksi.

Yhteen valvontasuunnitelman mukaiseen tarkastukseen kuluu noin yksi työpäivä. Tähän kuuluu kohteen tietojen haku ja asiakirjoihin tutustuminen, yhteydenotto toiminnanharjoittajaan, tarkastuskäyntiin kuluva työaika matkoineen ja tarkastusmuistion laatiminen.

Osa tarkastuskäynneistä voidaan korvata asiakirjojen tarkastuksella, jos toiminta voidaan tällä tavoin riittävällä tavalla selvittää.

Jätelain mukaisella tarkastuksella selvitetään tuotetun jätteen määrä, jätteen laatu ja sen aiheuttama ympäristön pilaantumisen vaara, miten jätteitä käsitellään, jätteiden toimituspaikka sekä tarkastetaan jätteiden käsittelyyn ja kuljetuksiin liittyvät asiakirjat.

3.2. Jätelain mukaiset valvontakohteet

Jätelain 124 § säännöllisen valvonnan kohteet sisältävät jätteen ammattimaisen käsittelyn lisäksi, jätelain 100 §:n mukaisesti rekisteröidyt jätteen kerääjät ja toiminnot, joissa muodostuu merkittäviä määriä vaarallisia jätteitä sekä toiminnot, joissa toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Tiedot toiminnoista, joissa muodostuu vaarallisia jätteitä, ovat puutteelliset ja niitä tarkennetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Jätelain säännöllistä valvontaa kohdennetaan riskiperusteisesti jätemäärien, vaarallisten jätteiden määrä ja toiminnan ympäristöriskit huomioiden.

SYKE valvoo jätteiden kansainvälisten siirtoja koskevien säännösten noudattamista. Lupaa jätteen kansainväliseen siirtoon haetaan SYKE:lle tehtävällä ilmoituksella. SYKE myös vastaa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa jätteen siirron valvonnasta ja laatii tarkastussuunnitelman kansainvälisten jätteensiirtojen osalta.

Jätteen kansainvälisiä siirtoja valvotaan käytännössä ELY:n ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen voimin muiden määräaikaistarkastusten yhteydessä. Raision kaupunki kohdentaa valvonnan toimintoihin, joissa käsitellään tai syntyy SYKE:n laatiman riskiarvion mukaisia jätelajeita.

Tarkastuksilla jätteen kansainvälisissä siirroissa tarkastetaan jätesiirotuluvan alaiset siirtoasiakirjat, vihreiden jätteiden siirtoasiakirjat sekä vastaako saapuva/lähtevä jäte siirtoasiakirjoissa mainittuja jätteitä. Laittomiksi epäillyistä jätesiiroista ilmoitetaan SYKE:lle.

4. Toimintatavat ja valvonnan järjestäminen

4.1. Tarkastukset

Lupavalvonnan tavoitteena on huolehtia siitä, että toiminta on ympäristönsuojelulainsäädännön sekä ympäristölupapäätöksen ja siinä annettujen lupamääräyksien mukaista. Näin voidaan varmistaa, että

- laitoksen toiminta on sellaista kuin luvassa on kuvattu
- luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät
- lupamääräyksiä noudatetaan
- toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain 49 § tarkoitettua haittaa tai seuraamusta

Tarkastus on suoritettava myös

- jos poikkeuksellisissa tilanteissa aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä tai ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa (YSL 120 §)
- jos maahan tai pohjaveteen on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista (YSL 134 §)
- tarvittaessa toiminnanharjoittajan tekemän ilmoituksen perusteella (YSL 170 §, toiminnan muutokset, poikkeavat tapahtumat, muutokset).

Tarkastus on suoritettava myös toiminnanharjoittajan, asianosaisten ja muiden vaatimusten vuoksi, jollei tarkastus ole ilmeisen tarpeetonta.

Valvontasuunnitelmassa tarkoitetaan tarkastuskäynnillä sellaista tarkastuskohteessa paikan päällä käyntiä, jonka perusteella laaditaan tarkastusmuistio.

Kaikki käynnit laitoksissa eivät välttämättä ole ympäristönsuojelulain mukaisia säännöllisiä tarkastuksia. Näitä muita ennakoivan suunnittelun ulkopuolisia tarkastuksia voidaan tehdä

- onnettomuus-, ympäristövahinko-, vaara- ja sellaisissa tilanteissa, joissa ympäristönsuojelun vaatimuksia ei ole noudatettu
- valitusten ja kanteluiden selvittämiseksi.

Yhteen valvontasuunnitelman mukaiseen tarkastukseen kuluu noin yksi työpäivä. Tähän kuuluu kohteen tietojen haku ja asiakirjoihin tutustuminen, yhteydenotto toiminnanharjoittajaan, tarkastuskäyntiin kuluva työaika matkoineen ja tarkastusmuistion laatiminen.

Osa tarkastuskäynneistä voidaan korvata asiakirjojen tarkastuksella, jos toiminta voidaan tällä tavoin riittävällä tavalla selvittää.

Jätelain mukaisella tarkastuksella selvitetään tuotetun jätteen määrä, jätteen laatu ja sen aiheuttama ympäristön pilaantumisen vaara, miten jätteitä käsitellään, jätteiden toimituspaikka sekä tarkastetaan jätteiden käsittelyyn ja kuljetuksiin liittyvät asiakirjat.

4.2. Tarkastuksen kulku

Tarkastukseen on valmistauduttava etukäteen. Tarkastukseen otetaan mukaan ympäristölupapäätös. Myös hakemusasiakirjat ja päätöksen valmistelussa syntyneet asiakirjat on syytä ottaa mukaan, koska ne sisältävät esim. karttoja, rakennuskuvia ja prosessikuvauksia. Edelliseen tarkastuspöytäkirjaan, mahdollisiin vuosiraportteihin ja tarkkailutuloksiin on tutustuttava etukäteen.

Tarkastuksen ajankohta sovitaan etukäteen toiminnanharjoittajan kanssa. Toiminnanharjoittajalle pyritään ilmoittamaan tarkastuksen kesto riittävän ajan varaamiseksi. Tarkastusta varten kannattaa laatia etukäteen lista asioista, jotka pitää ottaa esille. Tärkeää on ilmoittaa etukäteen, mitä asioita tarkastuksella käsitellään, jotta toiminnanharjoittaja voi valmistautua antamaan pyydetyt tiedot (esim. vaarallisten jätteiden kirjanpidon tarkastaminen).

Tarkastuksen alussa kerrotaan, mikä tarkastuksen tarkoitus on ja miksi se on järjestetty. Tarkastuksella käydään läpi laitoksen nykyinen toiminta ja mahdolliset tulevat muutokset. Jos lainsäädännön kautta tai muutoin on tullut laitosta koskevia uusia velvoitteita, niistä kerrotaan ja keskustellaan tarkastuksen aikana.

Kohteessa toimitilat kierretään tarkastuksen aikana, joskus kokonaan ja joskus vain tietyiltä osilta. Eläinsuojissa ei tarkasteta eläintiloja eikä esim. maitohuonetta tautiriskin ja hygieniasäädösten takia. Keskustelun ja kierroksen aikana ilmi tulleista mahdollisista epäkohdista keskustellaan tarkastuksen lopuksi ja tarvittaessa neuvotellaan tarvittavista korjauksista tai muutoksista toiminnassa. Erityisesti nämä huomautukset sekä muut uudet, esille tulleet asiat kirjataan tarkastuksen jälkeen laadittavaan muistioon.

Jos tarkastuksessa on sovittu korjauksista tai muutoksista tietyssä aikataulussa, näiden toimenpiteiden toteutuminen tulee varmistaa uudella tarkastuskäynnillä tai muilla valvontatoimilla.

4.3. Tarkastusmuistio

Hallintolain 39 §:n mukaan tarkastuksesta on viipymättä laadittava kirjallinen tarkastuskertomus. Toiminnan harjoittajan edustajan tulee olla mukana tarkastuksessa, ja käynnistä on sovittava etukäteen. Valvontatarkastuksiin luetaan myös ympäristöluvan päivittämisen yhteydessä tehtävät tarkastukset.

Tarkastuksista ja neuvotteluista laaditaan tarkastusmuistio. Tarkastusmuistiossa kuvataan tarkastuksen kulku riittävän yksilöidysti, toiminnanharjoittajan esittämät näkökannat ja sovitut toimenpiteet ympäristönsuojelu edistämiseksi. Tarkastusmuistio lähetetään tiedoksi toiminnanharjoittajalle ja muille tarkastukseen osallistuneille.

Tarkastusmuistiossa tulee esittää asiat mahdollisimman täsmällisesti, koska se on hyvä tietolähde seuraavaa tarkastusta varten. Tarkastusmuistiot arkistoidaan ja ne tallennetaan myös sähköisessä muodossa.

4.4. Vuosiraporttien tarkastaminen

Vuosiraporteista tarkastetaan, että niissä on ilmoitettu kaikki luvassa tai muualla ilmoitettavaksi vaadittavat tiedot. Samalla voidaan verrata toimitettua raporttia edellisvuosien raportteihin. Jos vuosiraportti on puutteellinen tai jos valvoja ei voi raportin tai lisäselvityksenkään perusteella vakuuttua laitoksen toiminnan ympäristöluvanmukaisuudesta, on laitoksella tehtävä tarkastus.

4.5. Onnettomuudet, poikkeustilanteet ja ympäristövahingot

Ympäristöluvassa tulee olla lupamääräyksiä onnettomuuksista, poikkeustilanteista ja ympäristövahingoista ilmoittamisesta tapauksissa, joissa niillä voidaan olettaa olevan laajempaa merkitystä. Tällaisia ovat tilanteet, joilla voi olla vaikutusta työntekijöiden tai laitoksen lähellä olevien ihmisten terveyteen tai niistä saattaa aiheutua ympäristön tilan heikkenemistä. Erilaisissa onnettomuus- ja poikkeustilanteiden arvioinnissa ja jälkihoidossa voi mukana olla useita viranomaisia.

Viranomaisten ottaessa vastaan ilmoitusta onnettomuudesta, poikkeustilanteesta tai ympäristövahingosta, tulee raportista käydä ilmi seuraavat asiat:

- onnettomuuden tai poikkeustilanteeseen taikka ympäristövahinkoon johtaneet tapahtumat yleispiirteisesti
- onnettomuudesta tai poikkeustilanteesta aiheutuneiden päästöjen määrä ja laatu
- havaitut päästöjen vaikutukset
- arvio ympäristövahinkojen vaikutusalueesta
- kenelle muille viranomaisille asiasta on ilmoitettu.

Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa on paikalla tehtävä tarkastus. Tarkastuksessa tulee selvittää tapahtumien kulku, joka on johtanut ympäristövaikutuksiin, arvioitava ympäristövaikutusten laajuus tai jos tämä ei ole mahdollista, pyrittävä arvioimaan minkälaisia selvityksiä tarvitaan, jotta ympäristövaikutusten laajuus voidaan selvittää. Tarkastuksesta laaditaan muistio.

Jos ympäristövaikutuksien syntyyn johtaneeseen tilanteeseen liittyy lupamääräysten rikkominen, on toimittava lainvastaisen tilanteen korjaamisen edellyttämällä tavalla. Jos lupamääräyksiä ei ole rikottu eikä ympäristövaikutuksiin johtanut teko ole tahallinen taikka törkeä, ei hallintopakkotoimiin tarvitse ryhtyä, mutta määräaikaistarkastuksen yhteydessä on arvioitava lupamääräyksiä riittävyttä.

4.6. Valitukset

Valitukseen pyritään reagoimaan mahdollisimman nopeasti. Valvontaviranomaisen on selvitettävä mahdollisen haitan esiintyminen ja tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin haitan poistamiseksi. Valituksissa esitetyt asiat tulee aina selvittää ja niiden todenperäisyys tarkistaa ennen kuin toiminnanharjoittajalta ryhdytään vaatimaan toimenpiteitä.

Haitan (esim. haju tai melu) todentaminen voi olla vaikeaa muun muassa sen ajoittaisuuden takia. Yhteydenotto toiminnanharjoittajaan ja asian tutkiminen yhteistyössä on yleensä hedelmällisin tapa edetä asian selvittämisessä. Jos tarvittavat korjaustoimenpiteet ovat pieniä ja niistä voidaan sopia toiminnanharjoittajan kanssa, ne voidaan kirjata tarkastusmuistioon.

Mikäli asia ei etene neuvottelemalla, ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa tarvittavat määräykset YSL 175 §:n perusteella. Kiireellisissä tapauksissa määräyksen voi antaa YSL 182 §:n perusteella viranhaltija, jolle ympäristönsuojeluviranomainen on tehtävän delegoinut. Silloinkin annettu määräys on tuotava viivytyksettä ympäristönsuojeluviranomaisena toimivan lautakunnan vahvistettavaksi.

4.7. Vuosiraportointi

Niiden valvontakohteiden, joiden ympäristöluvuissa on määrätty tekemään vuosiraportti, lupaa valvova viranhaltija tarkistaa kevään aikana, että vuosiraportit ovat tulleet. Puuttuvat raportit pyydetään luvan haltijoilta joko puhelimitse tai sähköpostitse. Tarvittaessa lähetetään kehotuskirje. Vuosiraportti tarkistetaan vertaamalla siinä olevia tietoja ympäristölupapäätöksen tietoihin. Tarvittaessa pyydetään toiminnanharjoittajalta lisätietoa raportissa esitetyistä asioista.

Jos toiminta on olennaisesti laajentunut tai muuttunut, on aloitettava neuvottelut uuden luvan tarpeesta.

Raportteja voidaan pyytää myös rekisteröidyiltä toiminnoilta ja niiltä ympäristöluvanvaraisilta toiminnoilta, joiden luvassa ei ole erillistä määräystä toimittaa raporttia vuosittain.

4.8. Viranomaisten yhteistyö

Valvonnassa tehdään yhteistyötä ympäristöterveydenhuollon, rakennusvalvonnan, pelastusviranomaisen, SYKE:n, tullin, poliisin ja eläinsuojien osalta myös eläinsuojeluviranomaisten kanssa. Yhteistyötä tehdään mm. jakamalla tietoa ja käymällä yhteisillä tarkastuksilla. Joskus kohteissa on eri viranomaisten toimivaltaan kuuluvia tarkastettavia asioita tai puutteita ja silloin yhteistarkastus on tehokkain valvontakeino. Myös uusia valvontakohteita voi löytyä muiden viranomaisten tekemien tarkastusten kautta. Poliisille ilmoitetaan sellaiset lainrikkomukset, joissa on selkeästi kyse piittaamattomuudesta.

5. Valvottavat kohteet ja tarkastustiheys

5.1. Valvontakohteet

Valvontasuunnitelman mukaisen valvonnan kohteet ovat:

- ympäristöluvanvaraiset laitokset ja toiminnot
- rekisteröintimenettelyn piirissä olevat laitokset
- jätelain mukaiset tarkastettavat kohteet
- projekteina toteutettava valvonta

5.2. Riskinarvioinnin perusteet

Tässä suunnitelmassa esitetyt kunnan ympäristönluvanvaraisten laitosten tarkastustiheydet perustuvat valvonnasta aikaisemmin saatuihin kokemuksiin sekä toimialakohtaiseen riskitarkasteluun (liite 1). Riskitarkastelussa on huomioitu kunkin laitostyyppin aiheuttama riski roskaantumisen, meluhaitan, pöly-, savu- tai hajuhaitan, maaperän pilaantumisen, ravinnepäästöjen ja vaarallisten jätteiden osalta. Näillä perusteilla on saatu toimialakohtainen arvio riskistä ja laitoksille on tämän mukaan määrätty tarkastusväli.

Yksittäisen kohteen tarkastustiheys voi olla toinen kuin liitteessä 1 esitetty, jos toiminta aiheuttaa suuremman tai pienemmän riskin kuin vastaavat toiminnot yleensä. Laitoskohtaisessa arvioissa otetaan huomioon laitoksen sijainti pohjavesialueella tai vesistön välittömässä läheisyydessä, lähimpien naapureiden määrä ja aiemmillä tarkastuksilla havaitut puutteet. Tarkastuksella havaitut merkittävät puutteet aiheuttavat laitoksen siirtämisen vuosittain tarkastettavien ryhmään ja pienemmät puutteet voivat nostaa tarkastustiheyttä seuraavaan tarkastusluokkaan. Louhinnan ja murskauksen osalta riskinarviointiin on lisätty ”toiminnan muuttuva luonne”, jotta louhinnan ja murskauksen erityispiirteet saadaan otettua huomioon ja tarkastusväli saadaan nostettua 3 vuoden välein tapahtuvaksi. Näissä toiminnoissa louhintakohta, varastokasat ja murskauspaikka voivat vaihdella paljon jopa yhden vuoden aikana, joten lisäpiste katsottiin tarpeelliseksi. Yksittäisen kohteen tarkastustiheyden muuttaminen tehdään aina valvontaohjelman hyväksymisen yhteydessä, eli asiasta päättää ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva lautakunta.

Jätelain § 124 mukaiset tarkastukset tehdään riskiperusteisesti. Jos toiminta edellyttää ympäristölupaa, jätelain noudattamista valvotaan ympäristölupavalvonnan ja –tarkastusten yhteydessä. Jätelain 100 §:n mukaisten jätteen keräystoimintojen riskinarvioinnissa otetaan huomioon kerättävän jätteen laatu ja määrä. Jätteen kansainvälisten siirtojen osalta käytetään SYKE:n laatimaa riskinarviointia.

5.3. Tarkastustiheys

Tarkastuksella havaitut merkittävät puutteet lisäävät laitoksen aiheuttamaa riskiä ympäristölle huomattavasti. Tärkeillä pohjavesialueilla taas onnettomuuksien tai päästöjen aiheuttamat vaikutukset ovat merkittävästi suurempi riski kuin muilla alueilla. Tämän vuoksi pohjavesialueella sijaitsevat kohteet ja kohteet, joissa on havaittu merkittäviä puutteita, on tarkoituksenmukaista tarkastaa kerran vuodessa.

Kerran kolmessa vuodessa tarkastetaan kohteet, joissa toiminta on ympäristövaikutuksiltaan suurta tai siihen kuuluu riskialtista kemikaalien tai jätteiden käsittelyä. Kolmen vuoden tarkastusväli tulee myös niille normaalisti viiden vuoden välein tarkastettaville laitoksille, joissa on havaittu puutteita, mutta ne eivät ole niin merkittäviä, että vuosittainen tarkastaminen on tarpeen.

Viiden vuoden välein tarkastetaan ne toiminnot, joiden aiheuttama ympäristönpilaantumisenriski on pieni, tai joiden toiminnassa tapahtuu hyvin vähän muutoksia.

Valvontasuunnitelmassa on myös kohteita, joita käytännön syistä käydään tarkastamassa tarvittaessa. Näitä ovat mm. louhinta- ja murskauskohteet, joilla ei ole säännöllistä toimintaa tai hyötyjätteidenkeräyspisteet. Niiden tarkastaminen on tarkoituksenmukaista vain silloin, kun alueella on toimintaa tai toiminnassa on havaittu ongelmia.

6. Valvonnan maksullisuus

6.1. Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulain 205 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelmassa esitetyistä säännöllisen valvonnan toimenpiteistä. Maksua voidaan periä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvien rekisteröitävien ja luvanvaraisten toimintojen valvonnasta, Joka on esitetty valvontaohjelmassa. Maksullisia voivat olla valvontatarkastusten lisäksi mm. vuosikertomuksen ja tarkkailutulosten tarkistaminen. Valvontamaksua voidaan periä myös onnettomuus-, haitta- ja rikkomuspohjaisesti. Maksullisia ovat tällöin tarkastukset, jotka johtavat kehotuksen antamiseen sekä kehotuksen (YSL 179 §), hallintopakkomääräyksen (YSL 175, 176 §) tai keskeytyksen (YSL 181 §) noudattamisen valvomiseksi tarpeellisista tarkastuksista tai muista toimenpiteistä. Tältä osin maksullisuus koskee kaikkea toimintaa. Maksun suuruus ja sen perusteet määritetään kunnan hyväksymässä taksassa. Toiminnanharjoittajat ovat oikeutettuja saamaan tietoonsa oman toimintansa valvontamaksun määräytymisen perusteet (valvontaluokka, muut valvontatoimenpiteet).

6.2. Jätelaki

Jätelain 144 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksuja valvontasuunnitelman mukaista rekisteröidyn jätteen keräyksen tai jätteiden kansainvälisten siirtojen valvomiseksi tehdyistä määräaikaistarkastuksista ja muista valvontatoimista. Valvontamaksua voidaan myös periä tarkastuksista ja muista valvontatoimista, jotka ovat tarpeen roskaantuneen alueen siivoamista koskevan määräyksen (JL 75 §), yksittäisen määräyksen (125 §) tai rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi annettavan määräyksen antamiseksi ja sen noudattamisen valvomiseksi.

6.3. Maa-aineslaki

Maa-ainesten ottamisesta ja valvonnasta on olemassa erikseen lupa- ja valvontataksa, Raision kaupungin maa-ainestaksa. Maa-aineslupien valvontataksa perustuu maa-ainesten ottamisalueen laajuuteen ja maa-ainesten vuosittaiseen keskimääräiseen maa-ainesten ottomäärään. Valvontamaksu peritään joka vuosi. Maa-ainesten kotitarveoton valvonnasta ei peritä valvontamaksua.

Liite 1 Toimialakohtainen riskitarkastelu